

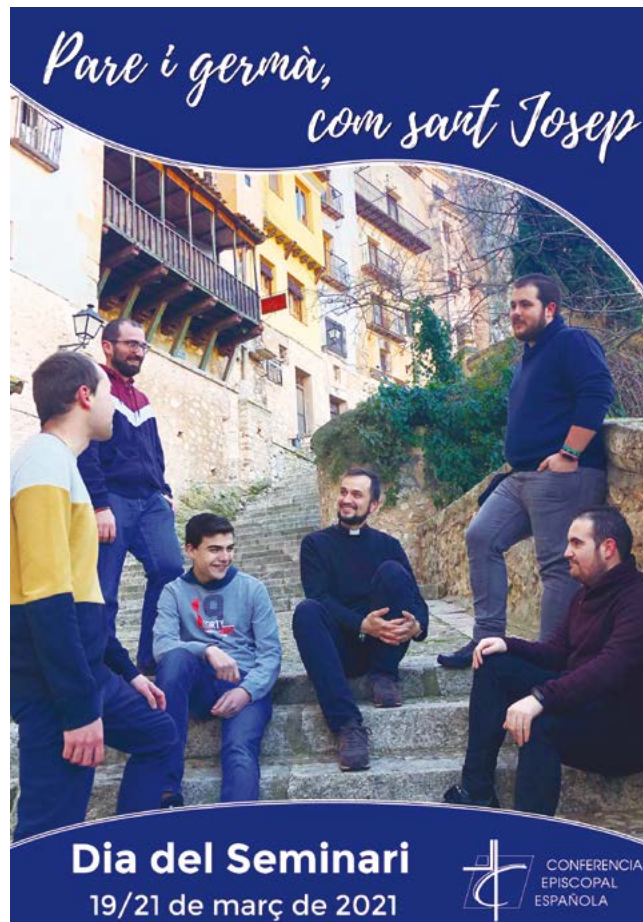
PARAULES DE VIDA

Pare i germà, com sant Josep

Amb aquest lema celebrem avui el Dia del Seminari en l'any que per desig del papa Francesc està dedicat a sant Josep, que, a més de patró de l'Església catòlica, ho és també dels seminaris. Va ser elegit per a una missió única: ser per a Jesús «l'ombra del Pare celestial en la terra» (Carta *Patris corde*, 7). Per això mai es va apartar d'Ell, sinó que el va auxiliar, el va protegir i va seguir els seus passos. En acceptar responsabilitzar-se de la seua vida va exercir una autèntica paternitat.

Els qui han sigut cridats al sacerdoci no han de formar-se únicament per a ser bons comunicadors d'un missatge o doctrina. Són escollits per a una missió de paternitat sobre els membres de la comunitat cristiana i sobre la humanitat, que és la destinatària del missatge evangèlic. El Papa ens recorda que, en una societat on «els xiquets sovint semblen no tindre pare... l'Església d'avui necessita pares», per la qual cosa «cada sacerdot o bisbe hauria de poder dir com l'Apòstol: "Vaig ser jo qui us vaig engendrar en Jesucrist en anunciar-vos l'Evangeli" (1Cor 4,15)» (Carta *Patris corde*, 7).

Una paternitat sana no busca retindre al fill per posseir-lo, sinó capacitar-lo perquè pugui triar el bé amb llibertat. Josep sempre va ser conscient que el Nen no era seu, sinó que simplement li havia estat confiat. En aquesta capacitat de renúncia a fer del fill una còpia d'un mateix perquè trobe el seu propi camí, es manifesta l'autèntic amor d'un pare. La lògica de l'amor és la lògica de la llibertat, «i Josep va ser

capaç d'estimar d'una manera extraordinàriament lliure» i «posar a Maria i a Jesús en el centre de la seua vida» (Carta *Patris corde*, 7). En aquest do d'ell mateix va trobar la vertadera felicitat.

La vertadera paternitat inclou necessàriament l'exercici d'una sana autoritat. No podem oblidar, no obstant això, que el món, que necessita pares, «rebutja als amos... als qui confonen autoritat amb autoritarisme». Seguint l'exemple de sant Josep, que va exercir la seua autoritat paterna sobre Jesús i és model, tant per als pares de família com per als sacerdots, aquests estan cridats a guiar el Poble de Déu «no per obligació, sinó de bon grat, per amor a Déu; no amb afany de lucre, sinó generosament; no com qui regeix despòticament una hisenda, sinó fent-vos models del ramat» (1Pe 5,2-3).

Com sabeu, la realitat del nostre Seminari és numèricament petita, per això no hem de cessar en l'oració perquè Déu envie obrers a les seues messes i ens concedeixi el do de pastors que siguin autèntics pares per al Poble de Déu i germans de tots els homes. Tanmateix, això no ens ha d'impedir veure els fruits que el Senyor va suscitant entre nosaltres, i que són un signe d'esperança. Per això us vull anunciar que en la catedral de la diòcesi, el proper 20 de març dos seminaristes rebran l'ordenació diaconal en el seu camí de preparació al sacerdoci, i un laic el diaconat permanent. El dia 10 d'abril el diaca Christian Pinto, natural de Benicarló, rebrà l'ordenació sacerdotal. Us convido a pregar per ells, perquè siguin fidels a la crida del Senyor.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

EL MANIFEST POSTHUMANISTA (I)

Discerniment ètic

La creença que l'ésser humà és el més valuós i digne de l'univers, la criatura més perfecta de totes les que componen el cosmos, és profundament qüestionada, però no solament pel transhumanisme, sinó, també, per l'animalisme. Segons ambdós corrents de pensament, la distinció entre ésser humà i animal és, tan sols, una diferència de grau, però no d'essència, de tal manera que la jerarquització humanista no té, segons

aquests corrents, cap fonament biològic.

Tant els animalistes com els transhumanistes critiquen, també, l'ús que es fa de l'expressió ordre natural en el pensament occidental tradicional, perquè hi veuen una manera de justificar la dominació de l'ésser humà sobre l'animal i sobre la màquina.

Segons els transhumanistes i els animalistes, l'argument de l'ordre natural és inconsistent, perquè sostenen

que no hi ha una naturalesa humana definida ni universalment acceptada, que no hi ha una essència pura de la condició humana. En aquest ús hi veuen solament la projecció de prejudicis, de tòpics i d'estereotips que tenen com a finalitat mantenir les relacions tradicionals de poder.

En aquest punt s'entrevéu, de nou, la complicitat entre l'animalisme i el transhumanisme. La superioritat ontològica, ètica i jurídica de l'ésser hu-

mà és posada entre parèntesi. Els animalistes defensen una distinció de grau entre els mamífers superiors i l'ésser humà i els transhumanistes defensen una diferència accidental entre l'ésser humà i la màquina. Com a conseqüència d'això, l'anomenada sublim dignitat de la persona humana, base essencial de l'ordre jurídic vigent, és sotmesa a una profunda discussió.

Dr. Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRAS DE VIDA

Padre y hermano,
como san José

Con este lema celebramos hoy el Día del Seminario en el año que por deseo del papa Francisco está dedicado a san José, que, además de patrono de la Iglesia católica, lo es también de los seminarios. Fue elegido para una misión única: ser para Jesús «la sombra del Padre celestial en la tierra» (Carta *Patris corde*, 7). Por ello nunca se apartó de Él, sino que lo auxilió, lo protegió y siguió sus pasos. Al aceptar responsabilizarse de su vida ejerció una auténtica paternidad.

Quienes han sido llamados al sacerdocio no deben formarse únicamente para ser buenos comunicadores de un mensaje o una doctrina. Son elegidos para una misión de paternidad sobre los miembros de la comunidad cristiana y sobre la humanidad, que es la destinataria del mensaje evangélico. El Papa nos recuerda que, en una sociedad en la que «los niños a menudo parecen no tener padre... la Iglesia de hoy necesita padres», por lo que «cada sacerdote u obispo debería poder decir como el Apóstol: “Fui yo quien los engendré para Cristo al anunciarles el Evangelio” (1Cor 4, 15)» (Carta *Patris corde*, 7).

Una paternidad sana no busca retener al hijo para poseerlo, sino capacitarlo para que pueda elegir el bien con libertad. José siempre fue consciente de que el Niño no era suyo, sino que simplemente le había sido confiado. En esta capacidad de renuncia a hacer del hijo una copia de uno mismo para que encuentre su propio camino, se manifiesta el auténtico amor de un padre. La lógica del amor es la lógica de la libertad, «y José fue capaz de amar de una manera extraordinariamente libre» y «poner a María y a Jesús en el centro de su vida» (Carta *Patris corde*, 7). En este don de sí mismo encontró la verdadera felicidad.

La verdadera paternidad incluye necesariamente el ejercicio de una sana autoridad. No podemos olvidar, sin embargo, que el mundo, que necesita padres, «rechaza a los amos... a los que confunden autoridad con autoritarismo». Siguiendo el ejemplo de san José, que ejerció su autoridad paterna sobre Jesús y es modelo, tanto para los padres de familia como para los sacerdotes, éstos están llamados a guiar al Pueblo de Dios «no a la fuerza, sino de buena gana, como Dios quiere; no por sordida ganancia, sino con entrega generosa; no como déspotas, sino convirtiéndonos en modelos del rebaño» (1Pe 5,2-3).

Como sabéis, la realidad de nuestro Seminario es numéricamente pequeña, por ello no debemos cesar en la oración para que Dios envíe obreros a su mies y nos conceda el don de pastores que sean auténticos padres para el Pueblo de Dios y hermanos de todos los hombres. Sin embargo, esto no nos debe impedir ver los frutos que el Señor va suscitando entre nosotros, y que son un signo de esperanza. Por ello os quiero anunciar que en la catedral de la diócesis, el próximo 20 marzo dos seminaristas recibirán la ordenación diaconal en su camino de preparación al sacerdocio, y un laico el diaconado permanente. El día 10 de abril el diácono Christian Pinto, natural de Benicarló, recibirá la ordenación sacerdotal. Os invito a orar por ellos, para que sean fieles a la llamada del Señor.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Celebració del Dimecres
de Cendra a la Catedral

El dia 17 de febrer, Dimecres de Cendra, se celebrà a la Catedral una Eucaristia presidida pel Sr. Bisbe i concelebrada per Mn. Rafel Prades. Amb aquesta celebració s'inicià la Quaresma, que és una crida de Déu a la conversió per reconciliar-nos amb

Ell i renovar-nos amb la força del seu amor. És temps de pregària, almoïna i dejuni. Temps de gràcia en el qual el Senyor ens crida a cadascú de nosaltres. La Quaresma és un temps de camí cap a la Pasqua.

El Sr. Bisbe en l'homilia ens digué el que ha de significar la Quaresma en la nostra vida. A continuació beneí la cendra, signe de la fragilitat humana i de con-

versió. Amb la imposició de la cendra reconeixem la nostra feblesa i la nostra condició de pecadors. I pregà dient: «Recordar-vos que sou pols i que a la pols tornareu». A causa de la pandèmia, aquestes paraules van servir per a tots els fidels, a diferència dels altres

anys que les pronunciava a cadascú en el moment de la imposició de la cendra.

Que aquest temps de Quaresma, iniciat amb la celebració del Dimecres de Cendra, ens ajude a caminar joiosos cap a la Pasqua de Resurrecció.

Maria Joana Querol Beltrán

Els bisbes amb parròquies a la
Comunitat Valenciana han celebrat
una missa per la fi de la pandèmia

Els bisbes amb parròquies a la Comunitat Valenciana han celebrat el divendres 19 de febrer, a la Basílica de la Mare de Déu dels Desemparats, una missa per la fi de la pandèmia i un Sant Rosari pels morts per la Covid-19, els malalts i les seves famílies i el personal que els cuida. Els bisbes han pregat davant la imatge de la Mare de Déu per demanar-li la seva protecció i empar a tots els afectats per la crisi sanitària a la Comunitat Valenciana.

L'Eucaristia ha estat presidida pel cardenal-arquebisbe de València, Antonio Cañizares, i concelebrada pel bisbe d'Oriola-Alacant, Mons. Jesús Murgui; el de Sagorrb-Castelló, Mons. Casimiro López; i el de Tortosa, Mons. Enrique Benavent, diòcesi amb localitats al nord de la província de Castelló.

Igualment han concelebrat els bisbes auxiliars de València, Mons. Esteban Escudero, Mons. Xavier Salinas, Mons. Arturo Ros i Mons. Vicente Juan Segura.

Així, l'arxidiòcesi de València i les diòcesis d'Oriola-Alacant, Sagorrb-Castelló i Tortosa, s'han unit amb dolor però amb fe i esperança per oferir l'Eucaristia en sufragi per totes les víctimes i persones afectades per la crisi sanitària, i per les famílies.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «La inclusió hauria de ser la “roca” sobre la qual les institucions civils construeixin programes i iniciatives, perquè ningú quedi exclòs, especialment els qui es troben en major dificultat» (3 de desembre).

@Pontifex: «Veniu, Senyor Jesús, fes que els nostres cors que ara estan distrets estiguin vigilants: fes-nos sentir el desig de resar i la necessitat d'estimar» (4 de desembre).

@Pontifex: «La conversió és una gràcia que cal demanar amb força a Déu. Ens

convertim veritablement en la mesura en què ens obrim a la bellesa, a la bondat i a la tendresa de Déu. Llavors deixem el que és fals i efímer per allò que és veritable, bell i dura per sempre» (6 de desembre).

@Pontifex: «Vull ser pròxim a tots els metges, infermers i infermeres en aquest moment en què la pandèmia ens crida a estar prop d'homes i dones que sofreixen. Gràcies per la proximitat, gràcies per la tendresa, gràcies per la professionalitat amb què atenen els malalts» (7 de desembre).

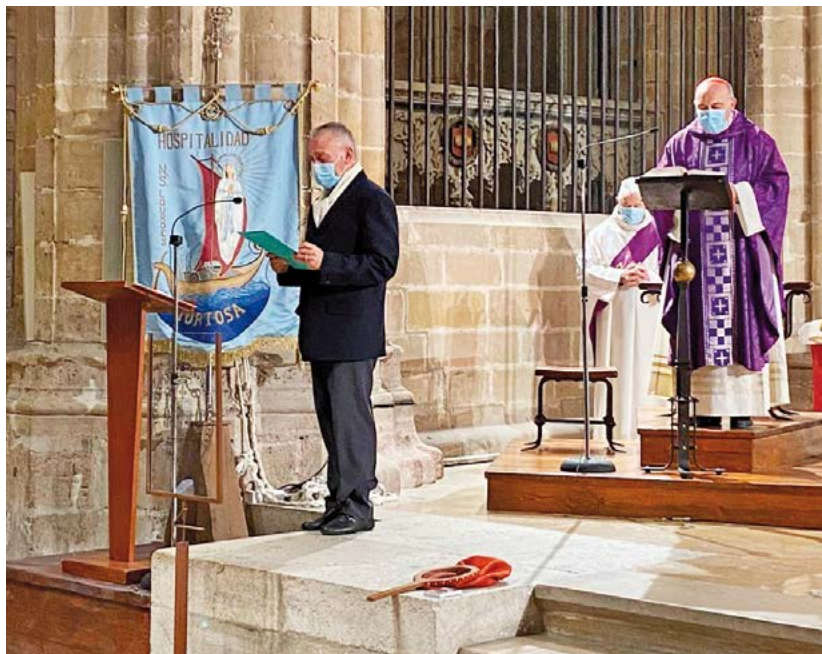
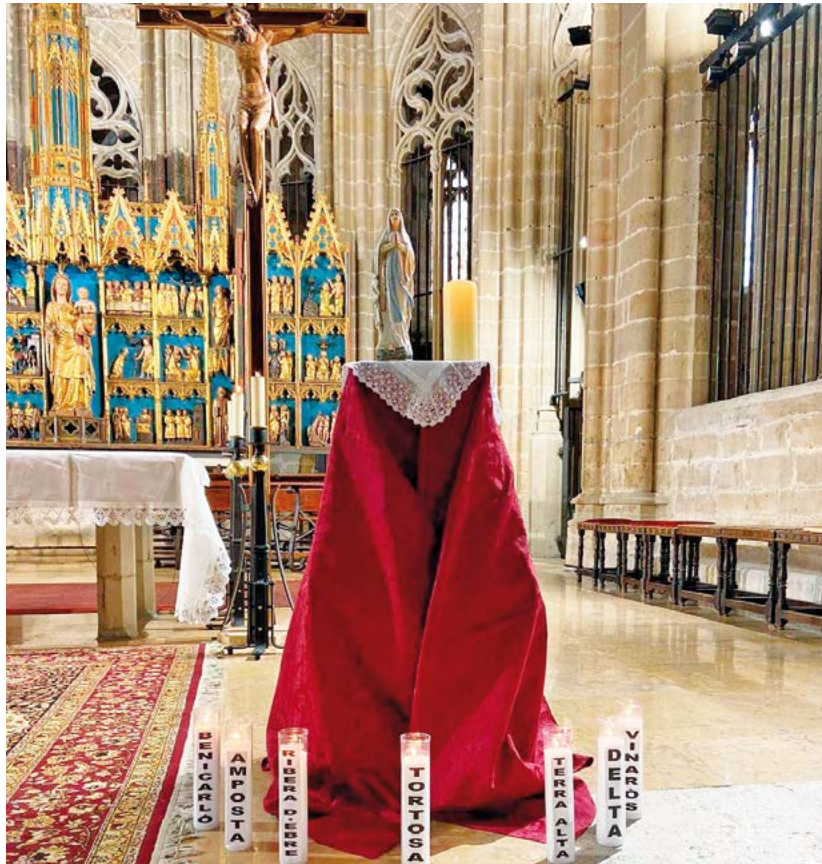
Festa diocesana de l'Hospitalitat de Lourdes

El 21 de febrer, l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de la nostra diòcesi, com tots els anys, celebrà la seua festa malgrat aquesta fou diferent a causa de la pandèmia; però, gràcies a Déu, ens vam poder reunir a la Catedral per celebrar l'Eucaristia. No van poder participar-hi els malalts de manera presencial, però van seguir-la des de casa gràcies a les noves tecnologies. Presidí la Missa el Sr. Bisbe i va concelebrar Mn. Jordi Centelles, consiliari de l'Hospitalitat, acompanyats del diaca permanent Mn. Josep M. Folch i del recent ordenat diaca Mn. Cristian Pinto. La direcció dels cants va ser a càrrec de Joan Redó.

Van participar el president i alguns membres de l'Hospitalitat, l'alcalde de Tortosa i alguns regidors, fidels de diferents arxiprestats de la diòcesi que tots els anys pelegrinen a Lourdes, i altres fidels.

El Sr. Francisco Gisbert, president de l'Hospitalitat, ens cità les paraules del profeta Isaïes: «Els vostres camins no són els meus, diu l'oracle del Senyor». «I ara ho estem constatant; que poc pensàvem no poder anar a Lourdes i gairebé es paralizaria el món... Però pensem en el Salm que ens diu: «La nostra esperança és el Senyor, confiem en sa Paraula»...»

En l'homília, el nostre Bisbe ens digué que «si realment volem entrar en la vida nova que Jesús ens ofereix, hem de convertir el nostre cor... Pensem en les injustícies, la fam, les víctimes... No són mals que no podem evitar... si fóssim més solidaris podríem construir un món millor. Pensem en aquesta pandè-

mia que està marcant la nostra vida i potser el futur de la humanitat... cadascú de nosaltres hem de renovar el nostre cor i començar la transformació del món... Santa Teresita de l'Infant Jesús ens diu que la nostra vida ha de ser un crit d'amor que es fa present tant en la malaltia com en l'alegria. Que la Mare del Senyor ens sostingue per saber donar aquest crit d'amor a Déu».

Joan Roig, un jove de l'Hospitalitat, va fer les pregàries. Una d'elles pels vint-i-un germans que fins a l'any passat van celebrar aquesta festa entre nosaltres i han estat cridats a la casa del Pare.

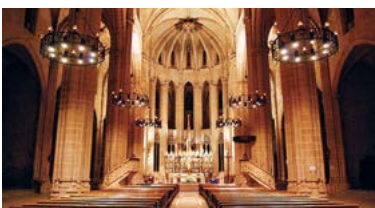
Al final de la Missa s'exposà el Santíssim i, tot seguit, s'inicià la processó que, per les mesures de seguretat, va recórrer la nau central de la Catedral i només hi anaren el Sr. Bisbe, Mn. Jordi Centelles i els dos diaques. Els fidels vam participar-hi des dels nostres seients. Després de la benedicció amb el Santíssim, el Sr. Bisbe agrai als fidels la participació, i als malalts i famílies que havien seguit la celebració des de casa. Ens desitjà un bon diumenge i ens digué que «així com altres anys continuàvem la festa compartint un dinar de germanor, aquest no ha estat possible. Que la Mare de Déu ens ajude i donem-li gràcies perquè hem celebrat el més important, l'Eucaristia».

I acabo amb les paraules de l'estampa que se'ns va repartir: «Omple'ns del veritable optimisme que només ens pot arribar del fet de saber-nos estimats del Pare.»

Maria Joana Querol Beltrán

AGENDA

Dilluns 15, a la Parròquia Mare de Déu dels Àngels de Tortosa, recés de Quaresma per al clergat, zones nord i centre.

Dissabte 20, a la Catedral, a les 11 h, ordenació de 3 diaques.

* *Aquests actes poden canviar degut a les circumstàncies per la pandèmia de la Covid-19.*

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

15. ■ Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Is 65,17-21 / SI 29 / Jo 4,43-53]. Santa Madrona (s. II), vg. i mr., de Tessalònica; sant Ramon (Raimundo) de Fitero, abat català, fund. de l'Orde de Calatrava; santa Lluïsa de Marillac (†1660), fund. Filles de la Caritat (FC, paüles); sant Climent Maria Hofbauer, prev. redemptorista.

16. ■ Dimarts [Ez 47,1-9.12 / SI 45 / Jo 5,1-3a.5-16]. Sant Agapit (†341), bisbe de Ravenna; sant Heribert, bisbe de Colònia (999); sant Ciríac i companys, màrtirs (308) a la Via Salària; sant Abraham (s. IV), ermità, de Mesopotàmia; santa Eusebia, vg.

17. ■ Dimecres [Is 49,8-15 / SI 144 / Jo 5,17-30]. Sant Patrici (461), bisbe i evangelitzador d'Irlanda; sant Josep d'Arimatea, seguidor i amic de Jesús.

18. ■ Dijous [Ex 32,7-14 / SI 105 / Jo 5,31-47]. Sant Ciril de Jerusalem (315-386), bisbe i dr. de l'Església. Tortosa: sant Salvador d'Horta, rel. franciscà, de Santa Coloma de Farners (la Selva), morí a Càller (Sardenya, 1567).

19. □ Divendres [2S 7,4-5a.12-14a.16 / SI 88 / Rm 4,13.16-18.22 / Mt 1,16.18-21.24a (o bé Lc 2, 41-51a)]. Sant Josep, Espòs de la Benaurada Verge Maria, natzarè, patró de l'Església universal i dels agonitzants,

i també dels fusters; sant Amanç o Amanci (s. VII), diaca romà i mr. a Flandes.

20. ■ Dissabte [Jr 11,18-20 / SI 7 / Jo 7,40-53]. Sant Ambròs de Siena, rel. dominicà; sant Martí de Dumio, bisbe; santa Fotina, mr. samaritana; santes Eufèmia i Alexandra, mrs.

21. ■ Diumenge vinent, V de Quaresma (lit. hores: 1a setm.) [Jr 31, 31-34 / SI 50 / He 5,7-9 / Jo 12,20-33]. Es poden llegir les lectures del cicle A: Ez 37,12-14 / SI 129 / Rm 8, 8-11 / Jo 11,1-45 (o bé, més breu: 11, 3-7.17-20.33b-45)]. Sant Filèmon o Filemó, mr. (287) a Egipte; santa Fabiola (†399), matrona romana.

Diumenge IV de Quaresma (B)

COMENTARI

«Déu estima tant el món que li ha donat el seu Fill únic»

Escoltem en l'Evangeli d'aquest diumenge unes paraules meravelloses: *Déu estima tant el món, que ha donat el seu Fill únic, perquè no es perdi ningú dels qui creuen ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell.* Això contradiu obertament la sensació o l'afirmació d'un Déu llunyà, d'un Déu despreocupat pel bé dels homes, d'un Déu que viu en el seu món. Ara bé, la salvació de Déu només es farà realitat si nosaltres volem. Cert que el Senyor ens la regala, però cal acceptar-la: *Els qui no creuen, ja han estat condemnats, per no haver cregut en el nom del Fill únic de Déu.* I la raó és perquè no han volgut acceptar aquest do de Déu: *Déu ens ha condemnat perquè quan la llum ha vingut al món, s'han estimat més la foscor que la llum.* Per tant, la condemna no és mai obra de Déu, sinó conseqüència de la nostra conducta. Déu vol la salvació, ens estima i no pot voler mai el mal i la condemna dels homes. Però ens ha fet lliures; ens ha donat la possibilitat (terrible) de rebutjar Déu, de rebutjar la llum, la salvació. En aquest cas, Déu només fa que respectar la nostra llibertat.

La primera lectura ens parla precisament del pecat dels homes. *Els es burlaven dels missatgers de Déu, no feien cas del que els deien i escarnien el seus profetes. Conseqüència: Els caldeus incendiaren el temple de Déu, derrocaren les muralles de Jerusalem, calaren foc a tots els seus palaus... el rei dels caldeus deportà els qui s'havien escapat de morir per l'espasa.*

Pau insisteix en l'amor de Déu: *Déu que és ric en l'amor, ens ha estimat tant que ens ha donat la vida juntament amb Crist, a nosaltres que érem morts per les nostres culpes.* I tot és do de Déu: *A vosaltres que heu cregut, us han salvat per gràcia, no ve de vosaltres, és un do de Déu. No és fruit d'unes obres perquè ningú no pugui gloriar-se'n.* Hi ha alguna cosa més consoladora i gratificant?: Déu ens estima infinitament i de forma totalment gratuïta perquè no hi té cap obligació! Tot és do.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del segon llibre de les Cròniques (2Cr 36,14-16.19-23)

En aquells dies, tots els grans sacerdots i el poble reincidien continuament en la culpa d'imitar tots els costums abominables de les altres nacions, profanant així el temple del Senyor, que ell havia consagrat a Jerusalem. El Senyor, Déu dels seus pares, els enviava cada dia missatgers que els amonestessin, perquè li dolia de perdre el seu poble i el lloc on residia. Però ells es burlaven dels missatgers de Déu, no feien cas del que els deia i escarnien els seus profetes, fins que el Senyor arribà a enutjar-se tant contra el seu poble que ja no hi havia remei. Llavors els caldeus incendiaren el temple de Déu, derrocaren les muralles de Jerusalem, calaren foc a tots els seus palaus i destruïren tots els objectes preciosos. El rei dels caldeus deportà a Babilònia els qui s'havien escapat de morir per l'espasa, i se'ls quedà per esclaus d'ell i dels seus fills, fins que passaren al domini persa. Així es complí la paraula que el Senyor havia anunciat per boca de Jeremies: el país fruï dels anys de repòs que li pertocaven; tot el temps que quedà desolat, el país va reposar, fins haver complert setanta anys. Però l'any primer de Cir, rei de Pèrsia, el Senyor, per complir la paraula que havia anunciat per boca de Jeremies, desvetllà l'esperit de Cir, rei de Pèrsia, perquè promulgés, de viva veu i per escrit, un edicte que deia: «Cir, rei de Pèrsia, fa aquesta declaració: El Senyor, el Déu del cel, m'ha donat tots els reialmes de la terra i m'ha encomanat que li construís un temple a Jerusalem, ciutat de Judà. Si entre vosaltres hi ha algú del seu poble, que el Senyor sigui amb ell i que hi pugui.»

▶ Salm responsorial (136)

R. *Si mai t'oblidava, Jerusalem, que se m'encasti la llengua al paladar.*

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes (Ef 2,4-10)

Germans, Déu, que és ric en l'amor, ens ha estimat tant que ens ha donat la vida juntament amb Crist, a nosaltres, que érem morts per les nostres culpes. És per gràcia que Déu us ha salvat. I juntament amb Jesucrist ens ha ressuscitat i ens ha entronitzat en les regions celestials, perquè davant dels segles que vindran quedi ben clara la riquesa de la seva gràcia i la bondat que ha tingut per nosaltres en Jesucrist. A vosaltres, que heu cregut, us ha salvat per gràcia. No ve de vosaltres; és un do de Déu. No és fruit d'unes obres, perquè ningú no pugui gloriar-se'n; som obra seva: ell ens ha creat en Jesucrist per dedicar-nos a unes bones obres que ell havia preparat perquè visquem practicant-les.

▶ Lectura de l'Evangeli segons sant Joan (Jn 3,14-21)

En aquell temps, digué Jesús a Nicodem: «Com Moisès, en el desert, enlairà la serp, també el Fill de l'home ha de ser enlairat, perquè tots els qui creuen en ell tinguin vida eterna. Déu estima tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell. Els qui creuen en ell no seran condemnats. Els qui no creuen, ja han estat condemnats, per no haver cregut en el nom del Fill únic de Déu. Déu els ha condemnat perquè, quan la llum ha vingut al món, s'han estimat més la foscor que la llum. És que no es comportaven com cal. Tothom qui obra malament té odi a la llum i es vol quedar en la foscor, perquè la llum descobriria com són les seves obres. Però els qui viuen d'acord amb la veritat sí que busquen la plena llum i que tothom vegi què fan, ja que ho fan segons Déu.»

▶ Lectura del segundo libro de las Crónicas (2Crón 36,14-16.19-23)

En aquellos días, todos los jefes, los sacerdotes y el pueblo multiplicaron sus infidelidades, imitando las aberraciones de los pueblos y profanando el templo del Señor, que él había consagrado en Jerusalén.

El Señor, Dios de sus padres, les enviaba mensajeros a diario porque sentía lástima de su pueblo y de su morada; pero ellos escarnecían a los mensajeros de Dios, se reían de sus palabras y se burlaban de sus profetas, hasta que la ira del Señor se encendió irremediamente contra su pueblo. Incendiaron el templo de Dios, derribaron la muralla de Jerusalén, incendiaron todos sus palacios y destruyeron todos los objetos valiosos. Deportó a Babilonia a todos los que habían escapado de la espada. Fueron esclavos suyos y de sus hijos hasta el advenimiento del reino persa.

Así se cumplió lo que había dicho Dios por medio de Jeremías: «Hasta que la tierra pague los sábados, descansará todos los días de la desolación, hasta cumplirse setenta años».

En el año primero de Ciro, rey de Persia, para cumplir lo que había dicho Dios por medio de Jeremías, el Señor movió a Ciro, rey de Persia, a promulgar de palabra y por escrito en todo su reino: «Así dice Ciro, rey de Persia: El Señor, Dios del cielo, me ha entregado todos los reinos de la tierra. Él me ha encargado construirle un templo en Jerusalén de Judá. Quien de entre vosotros pertenezca a ese pueblo, puede volver. ¡Que el Señor, su Dios, esté con él!».

▶ Salmo responsorial (136)

R. *Que se me pegue la lengua al paladar si no me acuerdo de ti.*

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios (Ef 2,4-10)

Hermanos:

Dios, rico en misericordia, por el gran amor con que nos amó, estando nosotros muertos por los pecados, nos ha hecho revivir con Cristo —estáis salvados por pura gracia—; nos ha resucitado con Cristo Jesús, nos ha sentado en el cielo con él, para revelar en los tiempos venideros la inmensa riqueza de su gracia, mediante su bondad para con nosotros en Cristo Jesús. En efecto, por gracia estáis salvados, mediante la fe. Y esto no viene de vosotros: es don de Dios. Tampoco viene de las obras, para que nadie pueda presumir. Somos, pues, obra suya. Dios nos ha creado en Cristo Jesús, para que nos dediquemos a las buenas obras, que de antemano dispuso él que practicásemos.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Juan (Jn 3,14-21)

En aquel tiempo, dijo Jesús a Nicodemo: «Lo mismo que Moisés elevó la serpiente en el desierto, así tiene que ser elevado el Hijo del hombre, para que todo el que cree en él tenga vida eterna. Porque tanto amó Dios al mundo, que entregó a su Unigénito, para que todo el que cree en él no perezca, sino que tenga vida eterna. Porque Dios no envió a su Hijo al mundo para juzgar al mundo, sino para que el mundo se salve por él. El que cree en él no será juzgado; el que no cree ya está juzgado, porque no ha creído en el nombre del Unigénito de Dios. Este es el juicio: que la luz vino al mundo, y los hombres prefirieron la tiniebla a la luz, porque sus obras eran malas. Pues todo el que obra el mal detesta la luz, y no se acerca a la luz, para no verse acusado por sus obras. En cambio, el que obra la verdad se acerca a la luz, para que se vea que sus obras están hechas según Dios.»